

De excursie

De excursie kan gezien worden als de academische variant van een schoolreisje. De leerzaamheid ervan moet gezocht worden in de intensiteit van het programma (het *full time* bezig zijn met één studiethema), het directe gebruik van kennis in de praktijk en het sociale contact. Kern van een excursie is de studenten buiten de universiteit, liefst op een plek of in een omgeving die tot de verbeelding spreekt, te laten ontdekken hoe de theorie er in de praktijk uitziet of daarin naar voren komt. De excursie is een stimulerende en motiverende manier om leerinhouden te verwerken en nodigt uit tot verdieping en verdere studie. Bovendien dienen zich allerlei mogelijkheden aan om de meest uiteenlopende vaardigheden te oefenen: cognitieve vaardigheden, organisatorische vaardigheden, sociaal-communicatieve vaardigheden.

Werkwijze

- 1 De docent stelt, bij voorkeur in samenspraak met de studenten, excursiedoel, thema en -locatie vast. Wat willen we precies weten en hoe en waar kunnen we dat te weten komen?
- 2 Vervolgens wordt de excursie voorbereid, zowel inhoudelijk (documentatiestudie, hypothesen opstellen, onderzoeksmethodes bepalen en oefenen) als organisatorisch (duur, data, financiën, plaats, vervoer, programmering, taakverdeling etc.). De studenten worden waar mogelijk bij de voorbereiding betrokken;
- 3 Tijdens de aanwezigheid van de studenten op de reisbestemming wordt het voorbereide (inhoudelijke en sociale) programma gevolgd. De docent treedt in het inhoudelijke programma op als coördinator en begeleider van de verschillende onderzoeksgroepjes;
- 4 Na afloop van de excursie wordt alles geëvalueerd, zowel met het oog op het proces (hoe was de opzet en organisatie, kwam iedereen aan zijn trekken, etc.), als op het product (welke verschillen tussen praktijk en theorie, wat hebben we geleerd, is de excursie voor herhaling vatbaar, enz.);
- 5 Ten slotte worden de resultaten van de excursie verwerkt, gerapporteerd (verslag) en gepresenteerd.

Voorbeeld

De *Zuid Wales-excursie* is één van de buitenlandse excursies die studenten Ruimtelijke Wetenschappen in hun tweede studiejaar kunnen kiezen. De excursie is georganiseerd rond een aantal opdrachten die de studenten moeten klaren en waarmee ook de reistijd ten volle wordt benut. Het volgende staat de studenten te doen.

Een voorbereidingsopdracht (voorafgaand aan de reis): de studenten meten zich de rol aan van geografisch voorlichter van het Verenigd Koninkrijk (VK) die de taak heeft een actuele informatiebrochure over het VK op te stellen, die relevant is voor deelnemers aan deze excursie. De foldertekst doet dienst als referentiekader voor de nog uit te voeren opdrachten.

Een eerste busopdracht: in de bus nemen de studenten om beurten de microfoon om de medestudenten over verschillende highlights te informeren.

Een tweede busopdracht: de studenten bereiden zich voor op het bezoek aan de stad Swansea. Zij bestuderen het stadsplan dat in 1994 is opgesteld, en moeten ter plekke onderzoeken wat er al van het plan gerealiseerd is, wat nog niet en in welke opzichten men van het oorspronkelijke plan is afgeweken.

Excursieopdrachten in het veld: diverse opdrachten worden uitgevoerd door de studenten:

- papieren plannen worden vergeleken met eigen waarnemingen en eigen verklaring van gevonden verschijnselen;
- een reisorganisatie wordt schriftelijk geadviseerd over (1) de toeristische mogelijkheden van een bepaalde regio en (2) de inhoud van de promotiecampagne;
- een monumentale stad wordt geanalyseerd en beoordeeld op verschillende functies (wonen, uitgaan, voorzieningen etc.)

De terugreisopdracht: op de terugreis wordt uitgestapt in een buitenwijk van Noord-Londen. In advertenties lokken Ferry-maatschappijen toeristen met een dagje 'winkelen in Londen' naar deze stadswijken. Studenten moeten zich een oordeel vormen over wat en welke belofte de advertentie waarmaakt. Aan de ene kant met behulp van de eigen waarneming, aan de andere kant door (ter plekke en op de boot) een tevredenheidsonderzoekje uit te voeren onder de betalende klanten.

Opmerking

- De kracht van een excursie is hierboven al genoemd, in de literatuur worden ook een aantal minpunten genoemd, die in overweging zouden moeten worden genomen:
 - de kosten die vaak nogal hoog zijn, terwijl soms een vergelijkbaar leereffect met video-opnamen, films of dia's kan worden bereikt;
 - de voorbereidingstijd die vaak nogal groot is, zowel van de kant van de docent als van de studenten;
 - de organisatie die nogal kan ingrijpen in de normale gang van zaken in een vakgroep (roosters, begeleiding, overnemen van uren, enz.);
 - het 'met z'n allen gezellig naar buiten'-element, waardoor excursies en reisesjes gemakkelijk het karakter van een gezellig uitje krijgen (met een gering leereffect).

Over dit document

Deze werkvorm is afkomstig uit Milus, J., Oost, H. en Holleman, W. (2001). *Werken aan Academische vorming. Ideeën voor actief leren in de onderwijspraktijk*. Utrecht: Universiteit Utrecht (IVLOS).

U mag dit materiaal gebruiken indien u de bron correct vermeldt en indien u zelf ook uw materiaal deelt via de website.